

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 10. II. пов.
Конто почт. шал. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Гол. Редактор приймає
від 11—12 год. передпол.
Рубрику не забирається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в краю 420 ал.
ЗА ГРАНИЦЮ:
В Америці і пол. Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750
ал., Швейцарії 5 шв. фр.,
Чехословаччині 30 к. к. Ру-
мулі 150 лей, Болгарії 750
ал., Австрії 750 ал. Збіг
якщо і згод.

**В справі оголо-
шень звертатися
до Адміністрації.**
Ціна
ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Нові керманичі Європи.

Це не є ті, що творили Версай-ський мир, ні їх наслідники, і не ті, що хотіли відродити його над чарівним швейцарським озером, зачепивши собі взаємно і всьому світові, що в Європі починається нова доба давно мріяного співжиття народів.

Головними керманичами європейських подій є сили, які лежать поза межами впливу тих людей, що стали в останнім десятилітті провідниками народів. Цей простий факт ствердили всі ще тоді, коли розпущена стихія війни не можна було вдержати ні величними гаслами, ні засобами науки та техніки. Ця правда, відкрита при нагоді війни, не була новою. Сили, які спонукували людину ділати, ніколи не були зовсім явні. Їх поділ на внутрішні (біологічні, зворушні, містичні чи розумові) і зовнішні (залежні від природи та економічних впливів) не вичерпували тайни.

Колись у передісторичній добі біологічні сили, головно голод, панували над існуванням. Людство не мало нічого ідеалу як годувати себе та продовжувати свій рід. Треба було віків, щоб життя стало легше і виринули перші почини суспільності. На місце нощадювали села, міста, а згодом держави. Шойно тоді могли народитися різні цивілізації. Вони були різного роду, залежно від сил, які надавали їм напрям. Біологічні потреби і деякі елементи чуттєві, такі як амбіція, зродили цивілізації мілітарного типу, аналогічні до Риму та великих азійських монархій.

Коли верх узяв інтелект — поставала грецька цивілізація з її чудесами мистецтва та творчої думки. Коли переважали елементи містичні — повстало середньовіччя з соборами та релігійним життям.

Та у всіх великих цивілізаціях з ріжними силами, що надавали їм напрям та зміст, можна знайти спільну ознаку: — вони вірили у вищі сили, божества, як у своїх провідників. Усе те, що було неясне, знаходило розв'язку в існуванні тих найвищих, незбагнених сил. Містична потреба віри є мабуть таким глибоким зерном задіяним у людській душі, що ніякі зорювання розуму не в силі її виділити. Навіть там, де поняття Бога буши-то шезає, люде заступають його догмами та формулами, які набирають наскрізь божеських примет. Вчені стверджують, що релігійний дух ні трохи не ослаб у нашій добі, а змінив тільки свою форму. Нові форми віри: соціалізм, спиритизм, а навіть комунізм мають ті самі психологічні підстави, що давні вірування — є містичною потребою розкрити світ і його сили.

У розвитку народів найпізніше позначився вплив сил інтелектуальних. Вони найважче поширювалися на масу. Їх вплив на почування, пристрасті та вірування є ще донині дуже слабкий. У конфліктах народів та суспільних класів їх голос є майже нечутний.

Стверджуючи ці, менш відомі факти,

домі факти, доходимо до моменту, коли позначується межа між внутрішніми, духовними силами людської культури і зовнішніми. Дивним дивом живемо в добу, яка нагадує нам давно забуті сили. У новітніх часах, не вперше, економічні сили пригнали держави та народи, що людська воля та вірування є залежні від економії, а не економія від них. Нині вони рішення про основи найсильніших суспільних організацій. Вони приневодили народи вийти зі свого відокремлення, а їх співзалежність на ґрунті економічних потреб стає новим джерелом ворожачі та конфліктів.

Економічна руїна Європи внаслідок німецького розгрому є найяскравішим прикладом такої економічної співзалежності. Англія, від часу, як утратила німецьку клієнтелю, зменшила на половину свій експорт і тепер стоїть перед питанням: як вийти з безробіття, що за суджує кілька мільйонів робітників на нужду. Безліч міжнародних конференцій і їх прегарні рішення, політичні договори і мирові плани, міністерські кабінети, — весь апарат, яким користуються сучасні

держави, подобає вояди-годи на ворування маріонеток, якими поводять шнурки зеднані в одній міській жмені. Народи та держави, які хотіли би ці поводи взяти в одні свої руки, тільки збільшують загальну економічну кризу. Непереможні потреби існування мало пахуються з психологічними мотивами та потребами.

Народи, які не вміють відокремити своїх психічних домагань від необхідних завдань, у моментах, коли треба рішити про нову форму організації суспільності — сходять на манівці. Ця ситуація стає ще більша складною, коли для рівноваги умовин суспільного та культурного розвитку одні потребують порозуміння з другими, а не в силі найти спільної мови. Тоді навіть найрозумніший голос інтелекту лишається без впливу і не в силі спасти останків розбитого корабля. Таким кораблем є сучасна Європа. Ті, що проводять ним, є тільки у невеличкій мірі його керманичами. Корабель залпів між ледяні гори, де стихія, на якому він колихасться, є одною з найбільших сил, що може рушити його з місця. Цєю силою є економічні умовини. Всі інші справи вирішує нині той, хто в силі відгадати її зміни, а проте всевладні закони.

ред в уніоністичних амаганнях. Він агуштував разом людей, яким є до рога зєднання Сходу зі Заходом. Без сумніву, що в амаганні до зєднання прийде перебороти ще багато труднощів, ще багато перепон стане на шляху, заки здійсниться теза: „Да будуть всі єдино!“

Щі кінець довшу промову виголосив теж кардинал о. Mercie, за звизаючи до виших симпатій Сходу та студій над Сходом. Своєю промовою закінчив він словами грецького кардинала Виссаріона, які навіл бул у своїй енцикліці папа Лев XIII: „Що відповімо Господеві, коли Він, що зійшов з неба, щоб нас злучити в одно стадо, прийняв тіло і ніс хрест, зажадав від нас рачку і лаза розламу з нашими братами. І як оборонимося перед грядущими поколіннями?“

Почва о. митр. Шептицького в Бруксєлі та його відправи робили величезне вражіння. З глибокою побижністю слухано його архієрейської Служби божої, сотні присутні до св. Причастія, деякі плакали зі зворушення, бачучи, як він з трудом на кулах спинався на проповідницю. На уніоністичну акцію зложено значні матеріальні пожертви.

Бачучи заходи о. митр. Шептицького для справи зєднання церков, бельгійські часописи назвали його „найбільшим сучасним Славянином“.

О. С.

„Уніоністичний тиждень.“

Уніоністичний конгрес у Бруксєлі і о. митр. А. Шептицький.

Бруксєль, в жовтні 1925.

Уніоністичні амагання, заходи зєдинити східну церкву зі західною, особливо актуальними стали в останніх літах, коли східний православний центр в Москві захитався і почав розкладатися. В останніх літах в ріжних осередках відбувалися зїзди і наради з метою приспівити момент обєднання християнських церков.

Саме тепер вся європейська преса заговорила про „Уніоністичний тиждень“ в Бруксєлі (в Бельгії). Зацікавлення справою зєднання церков найшло на заході відгомін не лише в духовних, але й світських колах.

Митр. А. Шептицький, поклавши метою свого життя посєднання церков, особливу увагу звернув на Бельгію й Голандію. І справді ця ідея найшла там багато прихильників. Багато бельгійських черців заявило готовість прийняти східний обряд і посвятитися уніоністичній діяльності. В Бельгії засновується теж студийський монастир, який обімає провід усієї акції.

Висловом цих зусиль митр. А. Шептицького є теж „Уніоністичний тиждень“ („La semaine pour l'Union des Eglises“), що відбувся в Бруксєлі в дні 20—26 вересня пр. Провід „Уніоністичного тижня“ спочивав в руках о. монсьєра Шіргєнса, відомого французького публіциста.

Дня 20 вересня пр. виголосили промови: о. Лев Жєлє (студит), о. Ламберт Бодуєн (що організує східний монастир в Бельгії) і о. Тишкевич (Ісусовець). Особливо цікава була промова о. Ламберта, який зазначив, що уніоністична мета, яка хоче латинизити все-

ленську церкву, є гідна осудження, а з нею слід осудити й тих, що бажалиб відібрати східній церкві її обряд, звичаї, обичаї, мову й культуру. Папа Лев XIII. рішучо осудив латинізаційні спроби.

Другого дня (21 вересня) довшу промову виголосив православний гр. Перовський. Він казав, що спроби зєдинення через польонізаційний латинізм не дають ніяких наслідків. Також до „уніятів“ іза їх нечистого східного обряду ставиться він з недовіром. Найкращим засобом зближення є харитативна акція. Крім нього промовляли ще о. де Мєстер і о. де Лай Гай. Перший зупинився на атоносському монастирі, якого вплив є домінуючий на Сході, а другий обговорював Євхаристійну жертву у православних. О. Манліє розказував свої вражіння про Схід, де пробував він понад 30 літ.

Третього дня до голосу прийшов о. митр. А. Шептицький, який зазначив, що тепершній акція має підготовчий характер. Треба зближити Схід зі Заходом та переконати незєднених, що вони нічого не траять на злучі. З дальших рефератів слід зазначити реферат о. Моро про східну і західну літургію і о. Галасна про шовінізм як перепону злучи церков. Крім того о. Жєлє відносив потребу посвятити для ідеї зєднання, о. Тишкевич говорив про устрій католицької церкви, о. Манліє про побожність російського народу, а о. Ламберт про ватиканський Собор і його уніоністичні заходи.

Останнього дня знову промовляв о. митр. Шептицький, расумуючи такеж правдо уніоністичного конгрєсу. Цей тиждень є кроком на-

По широкому світі.

Комісія для справ національних меншостей при Лізі Націй, що мала розглянути справу домагань цих меншостей, закінчила свої праці і прийняла справоздання до точного поведінки у цих питаннях, з тим, щоб взяти як основу існуючі договори.

Німецька Народна Партія, до якої належить міністр зак. справ Штрєзман, прийняла резолюцію, звернену проти німецьких націоналістів, що договір у Льєкарно не піднімає основних інтересів Німеччини.

Конференція амбасадорів у Паризі радила над домаганнями Німеччини щодо роззброєння, передавши що справу спеціальній між-ськвоїй комісії. Щодо евакуації колюської смуги, льондонський французький уряд не робитимуть труднощів, якщо Німеччина лишиться на становищі своїх зобов'язань у Льєкарно.

Міські вибори в Берліні дали побіду ліній партіям. Соціалісти дістали 604.704 голосів, комуністи 347.282, незал. соц. 14.608, націоналісти 385.326, нар. партія (права) 111.432, демократи 171.961, господарська 23.264, центр (клєрик.) 23.265, на дрібні групи 70.000. Взагалі голосувало 1,800.000 мешканців Берліна на 3 мил. управленців. Соціалісти здобули 74 мандати (замість дотеперішніх 43), комуністи 42 (дотепер 20), націоналісти 47 (дотепер 41), „Фолькспартай“ 13 (36), демократи 21 (16), госп. 9 (12), центр 7 (8), незал. соц. 3 (3), інші партії 8. Вислід голосування свідчить про політичну перевому Берліна та про зріст кому. агітації. Одночасно зі зростом ліво-демокр. течії коштам правих.

Певне, що престолюдин, як знайдеться в тій базиліці, думає, що він у небі і самого Бога бачить (як колись послі Володимира Великого, у св. Софії в Царгороді). Але на мене, хоч я священик, зробив цей храм саме протилежне вражіння. Я тільки на силу міг молитися в ньому. А думало, що багато освіченим людей зазнає в ній подібного вражіння. Своїми розмірами й окрасою вона переходить ті межі, які потрібні для нашої уяви, для побожного настрою і стаємо подивляти не Бога, але людей, котрі це створили і набираємо пошани перед пацством, котрого вона є символом. Це властиво не храм для молитви, але для репрезентації — величній музей. В таких церквах звичайно більше бачиться таких людей, котрі оглядають твори, як таких, котрі моляться. Ясно, що годі з того робити якісь закони таким базилікам — чи то їхні основники. Це між людьми так мусить бути: де тільки можемо, всюди доходимо до останніх меж. Цісар Нерон, що вів розпрати якогось там "Петра", з похолодження Жиди, закусував би собі губи із злости, колиб воскрес, поглянувши на

а з нього слабкість характерів, шукання хліба й т. ін.

Характери повинні формувати в тісній порозумінні дім і школа, преса й книга. Перші два чинники повинні рідко подавати, щоб набута освіта давала вихованню як найбільше практичного знання, що, рахуючись з новими формами життя, давало українській молоді спроможність жити серед свого народу й виключно для нього.

Таким робом сучасний момент підносить значіння УПТ. на далеко більшу висоту, ніж наша суспільність це розуміла досі. На передніс місце нашого життя висувається УПТ, як еманція журн семі літн новові частини нашого народу удержати єдність із своїм плем, як еманція тривожного переїзнення долею своїх дітей і вихованців із боку батьків і олікунів, нарешті назрілої свідомості великої відповідальності перед будучістю за прогайнування найменшої нагоди в теперішнє.

І буваючи з такими думками на кількох останніх загальних зборах УПТ., я не міг вилити на папір своїх вражень, віднесених із поодиноких зборів, тільки тому, що за багато треба було вилити жовчі та крові. Чого не можна було бачити на таких зборах? Тут і тип з приповідки „ходить як овечка, а бучкає як баран“, і валення політичного протинника, й руйнівські, нелогічні, безамтові промови, і демагогічна вакханалія, і заходи певних гуртів ухопити „варстат“ у свої руки, і роблення з усенароднього товариства якогось тісно станочого і т. д. і т. д. А найбільше несподіш пошани до тих, котрі несли свою працю УПТ. згідно зі своїм найращим розумінням такої праці й, що головне, відійшли від неї гідно сповнивши взятє на себе завдання.

Очевидно, кожодчасні загальні збори УПТ. будуть завжди відбиткою рівня зрозуміння ваги рідної школи для нації з боку широких мас громадянства. Одне все таки від делегатів можна вимагати, щоб вони в деїм випередили загальні збори, а в сучасний момент для нації, котре саме диктує згаданий момент.

План праці, напрямні лінії й ідеї УПТ. це теми для окремих, основних статей у націй пресі, спільних нарад Головної Управи УПТ. з Головним Виділом „Просвіти“ й іншими зближеними культурними інституціями, нарешті окремих на це спеціально улажених анкет. Але це не значить, щоб про такі спра-

Сильна економічна організація заборолом для народу.

Бореніся зануповуючи анціт

Земельного Банку Гіпотечного, Львів, Підвалля 7.

ви не говорити й на загальних зборах УПТ. Головне завдання останніх буде вибрати Головну Управу, до якої не повинні входити люди, перетяжені іншими обов'язками. Хвилене положення УПТ. й велика відповідальність Товариства перед завітніми діем за сьогоднішнє поставлення шкільної справи вимагають, щоб поодинокі партії й стани дали найчистіших, найрозумніших і найпрацьовитіших кандидатів, здатних доцільно господарити зібраними вдовиними дептатами й наділеніми беззастережним довірям широкіх кругів громадянства. Словом — нова Головна Управа УПТ. має з одного боку зробити значний ступінь уперед на шляху своїх завдань, з другого тішитися беззастережним довірям усіх партій і станів.

М. Возняк.

Радянська Україна.

Реорганізація комітетів неземониких селян.

Комісія Всеукраїнського центрального виконавчого комітету по реорганізації комнезамів виробила проект декрету про реорганізацію комітетів неземоникого селянства і статут, який означає права, обов'язки і цілі комітетів. Декрет передбачає перемену комнезамів на громадсько-виробничі організації. Їх нові завдання заключаються у всесторонній підтримці та економічному відродженню селянських господарств. Крім цього вони матимуть за завдання: втратити сільську бідноту до колективізації сільського господарства, дбати про піднесення культурного рівня села та закріплювати революційну законність. За комнезамами зберігаються всі належні до них тепер маєткові права і майно набуте ними на основі революційного права. Комнезамаи дістають податкові та інші пільги на рівні з сільськогосподарськими колективами. Проект декрету і статут підуть в найкоротшому часі на затвердження ВУЦВК-у.

(„Правда“.)

Українське Педагогічне Товариство.

Звіт з діяльності за час від 1. IX. 1924 до 31. VIII. 1925.

2-го жовтня ц. р. відбувся річний збори УПТ. Головна Управа Т-ва виступає перед ними в докладним звідомленням про минулий адміністративний рік. З того звідомлення, виданого окремою брошурою, виімаємо що найважливіші відомості, маючи на увазі величезну вагу установи, якою цікавиться увесь свідомий український загаль.

І. Народні школи.

Шкільний рік 1924/25 був для шкільництва УПТ. не менше тяжкий ніж попередній. Неустання боротьба за наше право на освіту, зумовила головні сили Т-ва. Шкільництво УПТ. не тільки не могло поширитися, а навпаки змаліло. Хоч не багато Кружків УПТ. заходилося около зсування нових шкіл, то й ті змагання остали даремні. Прохання дозволу на отворення кільканих шкіл лежать і досі не вирішені в Кураторії, що не може їх заборонити, але й не дозволяє, щоб отворені без дозволу могла замкнуті. Деякі з цих Кружків запровадили у себе поки що збірні лекції по домах родичів.

Шкільна влада не тільки не дає дозволу на нові школи, але й закриває існуючі, як це сталося в Білому Камні, Гавареччині, Зазулях, Розажах і Сасові (Золочіського повіту) та в Делятині, Писареві (нов. Рогатин), у Палківцях (Перемишського пові.) і в Комарні, разом 8 шкіл, через що змаліло число народних шкіл УПТ-ва у цій році на 20.

Народним школам УПТ-ва в Копичинцях, Станіславові і Стрию докучали пов. шк. Ради неустанно домагаючись, щоб змінили українську урядову мову на польську, погрожуючи закриттям цих шкіл. Пошукується нашим школам і там, що не признається важности їх свідомо

здале того, що не мають права прилюдности. Це заставило деякі Кружки старатися за це право.

До цих перепон розвоєві шкіл УПТ-ва прибула й н. нова, а то масова заборона навчання „кільканимчитством учителями і вчительками на підставі їх „політичної дискваліфікації“, хоч нікому з них досі не то що не доказано, але навіть не закинуто ніякої провини. Проти цієї заборони внесено скарги до Найвищого Адміністративного Трибуналу.

У всіх 20-ти школах було 111 (123) клас, а них 99 (108) основних, а 12 (15) ріанованих. У 65 (63) класах відбувалася наука перед полуднем, а в 46 (57) пополуноді. Год було усунути пополуночну науку лосім через недостачу приміщення.

Число дітей у всіх школах виносило 3.495 (на 4.163 з 1923) записаних, отже на 668 менше чим торік, а то в наслідок закриття 8 шкіл і воєнних обставин, які спричинили значно менший приріст дітвори. Зі записаних дітей класифіковано з кінцем шк. року 3.117 (3.795), тобто 89% записаних, що свідчить про добру фреквенцію наших шкіл. Із класифікованої дітвори признано 2.825 (3.523) або 90% (93%) здатними до вищої класи, що доказує гарний вислід науки, яка все більше кращає, бо спускає вже замітно на нові шляхи виховного навчання способом самодіяльности дітвори. Із 106 (126) світських членів учительства було 32 (37) учителів, а 74 (89) учительок. Учителство УПТ-ва сповняло свої обов'язки радо, пильно і совісно, і с між ним ідейні робітники-громадяне, що своїм словом, трудом і прикладом виховують молодь на гарних членів рідної нації. Учителство УПТ-ва урядило ц. р. із власного почину конференцію, на якій радило над педагогічними справами й предложило свої побажання Г. Управі, яка по змозі погодила їх прихильно.

Працю учительства утруднювали нестача научних приладів у 12-ти школах і загальний брак відповідних підручників для всіх предметів науки, що й укорочувало її вислід.

Щоб заступити по змозі брак відповідних підручників, звернено особливу увагу на діточі бібліотеки, які значно збільшилися ц. р.

Слабше вивізовані учительські бібліотеки поодиноких шкіл, а яких ледво половина мала значніше число творів. Багата педагогічна бібліотека УПТ-ва при Головній Управі існує окремо.

Про здоров'я молоді подбано цього року настановленням шкільних лікарів, які с вже в 12 школах.

базиліку св. Петра і зрозумів, що той „якийсь“ Петро відобразив йому славу... Маю звичай казати, що іронія ходить по світі!

В базиліці с 30 вітарів і 148 коломи. Головний вітар (на котрому тільки папи відправляють, звернені лицем до народу після давнього грецького звичаю) має над собою піднебесне високе 29 м. Але з огляду на розміри храму не виглядає таке високе. З монументів, які с прикріплені до бічних стін храму, мушу згадати пам'ятник Марії Клементини Собської († 1735 в Римі). Ось Польки навіть тут мають своє ім'я!.. Так воно аж до наших часів, що тільки папи, князі, володарі лощирювали й провозвали славу свого народу. Це й правильно, бо голова творить славу людині, а не животище. Сили цілого народу концентруються в володареві. Україно, а деж твої володарі?... Вправді нині „традиційно“ короновані голови виходять з моди, а на верх виходять „прямодою“ короновані голови. Та властиво завжди панували обидва ті роди володарів, тільки раз одні, а раз другі переважали.

Ще мушу згадати базиліку св. Павла, яка лежить за мурами міста Риму (в ній гріб св. Ап. Павла). вона значно менша (її довжина 127,36 м.) від базиліки св. Петра, а її зовнішній вигляд цілком буден-

ний. Але зате середина — чудо краси, блиску і дорожності (особливо дорожності мармурів). Нема в тих храмах ла во к. Але бо справа така ясна, і перший ліпший це розуміє, що лавки в таких храмах цсували би величність цілого вигляду. А коли трохи подумасмо, годі не признати слушности грецької засади: що в церкві не повинно бути лавок. Вони тут хіба тільки для вигоди, а не тому, щоб тут належали. Вигляні Італійці радять собі в тих базиліках так, що приносять собі до церкам свої ординарні крісла (навіть із звичайних негнблованих дошок), і тут їх оствалюють. Те саме в Венеції в св. Марка, хоч там с лавки, (однаже не багато їх). Яка це прикра дїсгармонія! Я вже зазначив, що в Італії культура вимішана з патріархальною примітивністю.

Або ось такий „кавалок“. В Італії по містах різної отверті. Дві плити з білків, прикріплені до стін, — от і все. Такі різноцінн бувають також при стінах церков. Італійці не звертають на це ніякої уваги. Але це нас „варварів“ вражає, бо воно протинє нашому почуванню. Молоді студенти засиділи більш стидний й уважний, як старі папи. А ми щойно студенти в житті...

Ватикан лежить біля св. Петра по правій стороні Тибра. Ззов-

ні не виглядає ані високий, ані великий, а ще менш — стилевий (цеж ріжні будови накопичені одна при другій). Але в середині — царський лабиринт! Бадекер каже, що не с правдива вістка, яка по світі кружляє, начеб у Ватикані мало бути аж 10.000 кімнат і каплиць. С їх около 2.000 і 20 подвір'я. Тут містяться папські музеї, бібліотеки, парадні салі, каплиці, папське помешкання, (яке займає тільки одне крило). Славна Сикстинська каплиця, якщо мати на увазі цілість, це ряд широкіх коридорів і салі, в яких можна заблукатись. Властива каплиця довга 40,5 м., а широка 13,2 м. Малюнки (фрески) старі. Я нічого не можу про них говорити. Бо тоді, коли я занджував отсю „каплицю“, топилось там стільки людей, як у нас на церковних двірках, коли люди з церкви виходять. Тому я властиво й не оглянув її добре тай — правду казати — не визнаючись на фінісах старого млярства. Бібліотека також поміщена в широкіх чудових коридорах — у позачинованих шафах. Музей новочасних образів невеликий. Але музей старинних статуй либонь одні з найбагатших на світі. Віннаглядно свідчать про те, що папи перейняли спадщину старого поганського Риму. Зайшла при тому одна неприємна дїсгармонія. Статуйні послани не мали подного пе-

редання про перших людей, не знали про „фігояний листок“, і всі статуї різьбили в „Азімочому строї“, доки він ще не згрішив. Але якє враження робив би цілий діс таких статуй у Ватикані?... І ось треба було кожному божкові чи героєві доробити „фігояний листок“...

У коридорах бібліотеки тай у інших саліх цього року містяться „місійна вистава“. Це властиво фольклористична вистава тих колів і народів, де працюють католицькі місіонарі. Тут узори хат, племен, оригінальні оружжя, знаряддя і т. ін. а Польщі, Австралії, Бразилії, Африки і т. д. Таку виставу могла би улаштути либонь тільки ще одна англійська імперія. Якщо все зв'язити, хоч би навіть абстрагувати від усіх цих догматичних мотивів, то знаходить ясені: що Рим дійсно с центром християнського світа. Якєж инше місто може під тим оглядом суперничати з Римом? Es ist einmal so, чи кому це подобається, чи ні. Кажуть, що в Римі с біля 8.000 священників. Одне на дві вулиці не стоїть таке таке часто, як пр. у Фрибургу в Швайцарії. А може не так тільки в часі шкільних вакацій, коли студенти і професори папських шкіл с поза Римом?

(Довідаючи будє.)

Руханка, гри і прогульки починалися теж до скріплення тіла і духа. Пожадане булоб краще приміщення шкіл, перенесення науки з пополудня на передполудне, придатні руханкові салі і частіші прогульки з учительством.

Поза шкільною наукою були в чотирьох школах підготовні курси до вступних іспитів для середніх шкіл, в двох школі ім. Грінченка в Львові курси жіночих робіт, а в Золочеві столярська робітня. За те не було жаль і п. р. ні при одній школі курсів для неграмотних: шк. влада ставалася тут перепони, як це доводилося філії Пресвіти в Тернополі. Вступний іспит до середніх шкіл здавало з добрим успіхом 182 дітей шкіл УПТ-ва.

Шкільні кооперативи були вже в 11 школах, з яких деякі розвивалися дуже гарно. Дві школи (в Золочеві і Копичинцях) мали діточі щадниці, а в Копичинцях був ще вакаційний корпус і роздано бідним дітям безплатні обіди.

Всі школи УПТ-ва устроювали діточі вистави (театральні, концерти, руханкові вправи і т. п.) у пам'ять Шевченка, Франка, на св. Миколая, на ялинку, під кінець шк. року і в ин. нагоди. Доходи із цих улаштувань, що виносили від скромної квоти 20 зол. до певної суми (342 зол.), йшли на потреби школи, головню на закупку научних приладів і бібліотек. Такі вистави збірними силами виховують заразом молодь до спільної громадянської праці з усіма її гарними прикметами. У деяких школах бували й правильні збірки на „Рідну Школу“ чим виховувало молоде покоління до жертвенности на національні цілі.

II. Захоронки.

Дошкільне виховання й підготування дітей до властивої науки відбувалося в захоронках, яких число збільшилося цього року з 8 на 11, бо прибула захоронка у Львові, на Замарстиніві, в Раві Руській і Угнів. Побажано було би, щоб захоронки чи діточі садки множилися по наших містах і селах.

До цих захоронок записалося п. р. кругло 400 дітей, які ходили до них досить правильно і виказали дуже гарні успіхи, про що засвідчили їх вистави поодинокі і всіх львівських захоронок гуртом, на яких ці наші найменші полисувалися дуже добре співами, декламаціями, вправами, грами й спенками. Про матеріальні потреби приміщення, харчів і обслуги захоронок у Львові, Клепаріві і Леванівці пібало Тов-о „Українська Захоронка“ у Львові, а про платню вчителюк і педагогічний провід УПТ-ва.

III. Українські семінарії.

Учительських семінарів з концесією і правом прилюдности мало УПТ-ва в минулому шк. році, як і досі, три, а то: в Коломиї, Самборі і Стрию. Для семінарійних курсів у Станіславові і двох у Львові годі було і досі мимо всяких старань і виконання всіх жадань шк. влади добитися навіть концесії, не то права прилюдности. Це неустанне відсування справи з боку влади допровадило до того, що курси в Станіславові закрито з кінцем шк. р. 1924/25, бо задля недопущення абсолювентів з р. 1923/24 до матури зменшилася фреквенція зі 127 записаних на 42 з кінцем шк. року в п'яти курсах. Так само удалося тільки з тяжким трудом вдержати мужеські курси у Львові проти неустанної загрози їх закриття.

За те жіночі семінарії і курси розвиваються добре.

У всіх наших семінаріях і сем. курсах (крім Станіславова) було разом 622 дівчат, а 50 хлопців записаних.

Учениці семінарії в Коломиї і курси у Львові ставали цього року до матури, перші в своїм таки семінарі, а другі в державній.

Коломийська семінарія мала свій

інтернат з 29 дівчатами, оркестру, літ. і драм. кружок, що дає три вистави, в яких дохід вжито на „Рідну Школу“ і сирітський захист. Самбірська семінарія мала літ. кружок, читальню і кооперативу, а стрийська спортовий кружок.

Хоч наші жіночі семінарії гарно розвиваються, насувається важке питання, де примістити їх абсолювенток, що вчаться в переважній частині хліба ради, коли число наших шкіл не росте, а маліє, та коли шк. влада не дає посади навіть абітурієнткам державних семінарій?

IV. Торговельна Школа Тов. „Пресвіта“ у Львові.

В тім році шкільн. ведено І і II кл. нового типу торговельних шкіл і одnorічний курс абітурієнтів.

В школі було зайнятих крім управління проф. Дениса Корінця 13 учительських сил з того 2 постійні. З початком шк. року вписалося разом 100, в тім 28 дівчат. Класифіковано 83, в тім 20 дівчат, з того було віданачаючих 14, перший ступень 62, другий ступень 7.

Постійну грошеву підмогу одержувала школа від У. П. Т., а меншими квотами також від отсих установ: Центросоюзу, Народня Торговля, Центробанк, Дністер, Народня Гостиниця і Красве Товариство Кредитове.

V. Приватні гімназії і гімназійні курси.

В шк. р. 1924/25 були чинні приватні гімназії УПТ з українською мовою навчання: в Городенці (4 класи), Дрогобичі (7 клас), Золочеві (4 кл.), Коломиї (6 кл.), Рогатині (8 кл. з 3 рівнорядн.), Станіславові (6 кл.), Тернополі (5 кл.), Чорткові (4 кл. і підгот.), Яворові (7 кл.). Приватні гімназії в Коломиї, Станіславові і Тернополі це дівочі гімназії гуманістичного, всі другі коедукційні класичного типу. Та коли давнішими літами майже всі наші гімназії мали повне право прилюдности, то в 1924/25 повного права не мала ні одна з них. Число всіх класів у тих 9 школах виносило 51, а з рівнорядними відділами і одною підготовною 56. На рік шк. 1924/25 вписалося 1837 учнів і учениць; виступило серед року: 190; класифіковано 1647; в тім здібних з відзначенням було 124, здібних 1346, нездібних 177.

В червні 1925 відбувся перший повійний іспит зрілості в прив.гімн. в Рогатині.

Число учительських сил на етаті УПТ. виносило в гімназіях 59. Понад те були доходячі, що побирали платню від числа годин науки. За відпусткою з державних шкіл не було в мин. шкільнім році ні одного.

Крім гімназій функціонували ще приватні гімназійні курси: в Долині (4 кл.) і Львові (2 кл.). — У Львові отворило УПТ. з початком р. шк. 1023/24 гуманістичний курс для дівчат на підбудові скінченої 7-класової відділової школи.

Бурси для учнів були в Рогатині, Чорткові і Яворові: всюди під проводом і наглядом учителів. Кружок в Дрогобичі приступив до будови окремого 2-поверхового шкільного будинку і поклав вже основи під нього; в Чорткові придбано площу.

Крім шкільної науки опікувалися учителі учнями і поза шкільними годинами. При допомозі учителів помагали Управі шкіл творити варстати ручної праці головна переплету книжок, столярства, шевства. Особливо в Рогатині і Яворові працювано з успіхом в тому напрямі.

Живу участь брала молодь в святкуванні пам'яті заслужених людей і важких подій.

На жаль умовини, серед яких існували наші приватні гімназії в минулому шкільному році, не покращали, а навпаки потерпіли через відмову повного права прилюдно-

сти, а деякі з них не дістали навіть обмеженого і в застереженням. Самопрозвміє, що це не могло лишитися без наслідків щодо фреквенції школярів, тому, що батьки на жаль ще й досі приважують довіряти неоправдані надії до права прилюдности.

Новим, а важким ударом від українське шкільництво явився відомий обіжчик кураторії ЛШО, про утравлізцію прив. українських шкіл. Головна Управа УПТ. внесла протест до міністерства, так само, як упрани всіх шкіл т. зв. національних меншостей в Польщі.

Вкінці як попереднього року так і в бжучому звязані мала руки Головна Управа при ангажованні учительських сил труднощами робленими при уділенні права навчання через міністерство не лише абсолювентам, але навіть іспитованим або докторизованим кандидатам, якщо вони отримали патенти або дипломів від непольських університетів.

VI) Торговельно-промислово школи У. П. Т.

Торговельно-промислово комісію покликано до життя в осени 1924 р. Управу УПТ. заступав в комісії окремих референт промислових шкіл дир. Йосиф Танчаковський. Ціллю комісії було: двигнення промислу в краю шляхом закладання фахових шкіл, виховування охочої до цього молоді в шкільних варстатах, закладання фахових курсів, попирання домашнього промислу та висилання здібних учеників до промислових установ заграничі.

Комісія звернулася до всіх шкіл УПТ. в краю з запитом, які курси можна та належалоб завести при поодиноких школах. Відповідь надіслало тільки 11 шкіл, які вже ведуть або хотять вести спеціальні ремісничі курси.

Комісія порішила уладити жіночий курс домашнього господарства. Курс не відбувся іза малаго зацікавлення ним суспільности (всього зголосилося 4 учениці).

Тому, що шкільна влада закрила в шк. році 1923—24 доповн. муж. курси в школі УПТ. Грінченка, пороблено старання, щоб одержати на ці курси концесію. — Концесію на фахові доповн. курси одержано і в б. р. ведеться такі курси для хлопців і дівчат в школах Грінченка. Таку концесію одержав теж Перемишль. У Станіславові ведуться такі курси покищо без концесії. Тернопіль робить заходи в цілі одержання концесії.

В останнім часі робить комісія старання в цілі оснування промисл. школи в Корчині, а кружок УПТ. в Добромирі к. Підволочиск залуває заложити школу шевства, Т-во рукодільників в Судовій Вишній уладжує зимові доповняючі ремісничі курси.

Міщенське Братство у Львові удержувало в шк. р. 1924—25, своїм коштом курс для ремісничої молоді при школі ім. кн. Льва і цього року починається до удержання промислових курсів.

Село і влада.

Марево нової наратрофи.

БЮЛЕТЕНЬ ч. 23.

Иржавого Комітету Допомоги „Голодному Селу“ за місяць жовтня 1925 р.

Переорачи дорозову допомогую акцію в політэх, що потерпіли під минулоїного неурожаю і сьогорічних попеней, Краєвий Комітет прийшов до переконання, що українське село потребує постійної допомоги та опіки.

Після попеней, які поробили великі шкоди в районі долини Дністра, прийшло несприятливе літо і сьютніста осінь. Деякі повіті вже тепер стоять знову перед маревом голоду.

Малою не на увазі, Краєвий Комітет рішаче продовжувати допомогую акцію, а одночасно поробити приготування до оснування статутного Товариства, яке займалося би постійною допомогою селянству (матеріальна допомога селянам, що потерпіли від стихійного нещастя; правна допомога; інформування села про всі явища державного і громадського життя, що можуть мати вплив на добробут села; досліди і стеження за господарським станом села).

НАДІСЛАНЕ.

Зайомляю Шановну П. Т. Публіку, що з дн. 31. жовтня відкриваю продажу

ВУДЖЕННИ

власного виробу

в моїм складі

при вул. Баторія ч. 7б.

в льокалі де находиться

Вируб всякого рода мяса.

Маю надію, що признання і довіра П. Т. Публіки, яку я приєднав собі, перенесеса також до нового мого підприємства.

713 1—2

Станіслав Колеса.

2-го вересня внесено до повітства статут такого Товариства. Цей статут повівство на днх відкинуло з формальних оглядів (м. ин. тому, що назва Т-ва „Кожитет допомоги Голодному Селу“ — на думку повітства — викликала би „ідеологічний нистрій, загрожуючий порядку і публічному спокоєні“).

Катастрофальне повикнення в Саніччині.

Повітовий Комітет допомоги „Голодному Селу“ в Сяноці подає: Бура з градом в черні спричинила великі шкоди в селах: Глубоке, Снява, Одрехова, Босако, Заршин, Блажнівка і Ядмир. Урядова комісія ствердила висоту шкід і на цім спичалося. Знищені села не дістали підмоги.

Від повеней потерпіли села:

Заставе, Долина, Вілхнені, Вілхні, Третня, Межиріч, Глуба, Тирява, Стідно, Мряголод, Глука, Лодина, Добра шляхонька, Осявниця, Прилуки, Команьча, Туркське, Репель, Шань, Кулетинь, Височина, Морке, Моросін, Чашин, Тарнава, Велікополе, Загіря, Висок горішній і долинний, Суровина, Верпейка, Завой, Тарнава, Глубоке і Босако.

Тільки деякі з них сл дістали невелику допомогу від староства у формі кукурудини і рису.

В липні від граду потерпіли села: Висок гор. і дол. та Прибиш.

Сяніцький кооператор п. Кульчицький підчас обіжних попуту на основі власних спостережень та інформацій селян стверджує, що цей рік для Сяніччини буде страшнийший від минулого. В мин. році м. л. селяни деякий запас віаса, бараболі та килусти. Цього року опис знаншли елоти зосм, збір бульби такий убогий, що господар вечером замосьть додому на плечах те, що від ранку накопало, отже селянинові навіть не вернеться те, що на велий посадив.

В кінці: село на переднійку позавоужалося. Тепер борги доводяться вілаати. Ціна на сільські продукти і худобу палає. До цього долучуються різні податки, асекурації і т. д. Село приимуєне випродувати останки.

Жах подумати: що буде на переднійку..

Положення в Комарніщині.

Комарніщині потерпіла значні шкоди від повеней. Тепер долучилися до них шкоди від атмосферичних оладів. В громадах над Дністром і Верещицею пропав і збір другого покосу трави, зігнила бульба. В селі Гершаківі сьогорічний збір знищений дозсім. Ціле село потребує помочи вже тепер.

Розділ допомоги.

На засіданні Комітету дня 23. жовтня ухвалено видати за посередництвом Повіт. Комітету допомоги „Голодному Селу“: в Сяноці — 250 доларів (для Лемківщини), в Комарні — 1000 зол. (для суд. повіту Комарно).

НОВИНКИ.

— Монастир СС. Василіанон і Нац. Музей жертвами злодіт. Попередньою почі невідомі вломники вдерлися до церкви СС. Василіанон при вул. Зиблікевича і викрали 2 золоті чаші, з яких одна була викраденою вартости. Потім розділи дерев'яну касу і забрали 200 зол. та вотовали 2 шлюбні обручки. Взяли СС. Василіанон похвалили школу на 2500 зол. — Той самої ночі вісь вломники вірвали в паркані перед Національним Музеєм на вул. Мохнатого ділу, крізь яку пролізли до середини, але сторож Музею Леонко Дубина сполохав непрошених гостей.

— Гостина українських провінційних театрів у Львові. Довідусься, що крім театру п-ні Мітхенчичої загостить до Львова також український театр під дирекцією Івана Когутика на 3 (три) вистави. Він дасть в салі Муз. Тов. ім. Лисенка вул. Шахматича ч. 5 дня 15 листопада п. р. в год. 3 понов. прем'єру „Казка старого хутора“. Тогож дня в год. 8 вечер прем'єру „Востний похрестник“. дня 16 листопада п. р. в год. 8 вечер

«Вогні Іванової ночі». За час шестидесятиго існування цей театр перший раз піднятою інститу в Львові.

— *Le roi est mort — vive le roi!*

Скадали на той протестній і марш-третній господарки в Польській Касі Оштрафності (ІКО) примусили прийти і презеса. Б. міністра фінансів Ліндого устатити. Не дивлячись, що на ту тему посаду було багато кандидатів: за те несподівано до польських відносин може здивувати позитив, яку в цій справі зайняв п. Габос. Отже на його пропозицію рада міністрів рішила існувати головно ІКО в Шмідта. Що це за пани? «Дієтич людом» вписав, що це «пана оука» п. Кукарського, якого мали поставити перед суд за його діяльність як міністра скарбу. Шмідт — залий есеєк, тепер керує відділом ІКО в Познані; перейнявши в свої руки таку могутню інституцію як ІКО, Шмідт буде певне «санувати» її методами названого вторі приятеля. Наслідком партійного переміщення.

— *Магістратський перепилин.* Хто думав, що львівський магістрат не дбає про регуляцію й напругу вулиць, хімію, аналізуючи, електр. світло, газ, трамвай і т. п. дрібницю, цей грубо помиляється. Дяк при вул. Польської (кодо стрийського парку) магістрат робить інвентаризацію роботи коштом 500.000 дол. Але невеличкий коментар: на цій вулиці хронічний «ойлос соуду», п. Юзеф Найман, купив собі (за такою заправкою) грині гарненьку пилію... Жаль, що в Наймана такі не статі на те, щоб купувати вілі й камені по всіх вулицях Львова, а то може й ціла ананімова ділянка за великим міським театром та ріжні львівські периферії дістали би каналізацію, світло і тротуар...

— *Українська.* У ч. 295 «Prager Presse» у відділі «Slavische Rundschau» є докладне справоздання зі споминів гетьмана Скоропадського помічників в останній «Хліборобській Україні».

— *Моніторинг населення землі.* Вже вийшов асений Англієць д-р Гіффіт Тейлор, який обчислив, скільки людей зможе поміститися у поодинокі частинки світа. Населення Європи може зрости і зросте до 400 мільйонів, Північної Америки до 700 мільйонів, південної Африки і Австралії до 70 мільйонів.

— *Вороння і письменники.* Цими днями скінчилися в Львові сенсаційний процес проти відомої ворожонки, пані Естелли, що предсказувала майбутність і користувалася великим успіхом. Її засудили на велику грошову суму. В обороні засудженої став відомий творець Шерлока Голмса, Конан Дойль, що останніми роками присвятився студіям спиритизму. Він оголосив більшу статтю, де доводить, що пані Естелла не причиняла нікому ніякого зла і що кожний, хто звертався до неї за радою, робив не з власної волі і коли вірив у її передбачення, то завжди не з її вини. Він покликуються на факти, що численні медіа віддали людям чималі послуги, передбачуючи те, що станеться. Суд повинен був у першій мірі поклахати до такої справи клієнтів пані Естелли та аналізувати.

— *Ціна пропаганда.* На які способи береться англійська жіноцтво, щоб оборонити свої права у всіх ділянках суспільного життя, доказом цього є осудження жінками з інших класів «жасної банди, міжовної організації» 40 слонів». Метою цієї організації є виходити у зв'язки з багатьма мужчинами і пригнобленим мент габити їх. Товариство розпоряджало величезний суцільний і взаємодію організації. Молодий жінка, покинула відкрити тільки другорядних членів. Відомо, що голова банди називається «Каро», а в цій назві добувають латяк на тенденцію проважності («сего» по латині «жасо»). Ті жерпінні лані, що зіклали з гуладу, мають доказати, що визначаються всіма тими самими прикметами, що мужики і можуть вибороти собі самі гроші, силу та впливи.

— *Боротьба за габі* великого композитора Пуччініного ведеться між трьома італійськими містами, з яких кожне хоче мати честь похоронити тіло артиста у себе. Найбільше даєх мас Купелло-м-сто Віверджо, де знаходиться сценічна вілла Пуччініного. Пропонують, щоб грін комуністична помістия в одній з кімнат цієї вілли. Є там ще його робітня, де на столі лежать листи, рукописи та рукописи, так як він її залишив. Вілла мала би переміститися у музей.

— *Турецькі реформи.* Мустафа Кемераль Його прихильники, скасувавши каліфат і зброювали з Турецької республіки, хотіли змінити вікові звичаї одним махом. Тепер прийшла вже черга на реформу традиційного одягу. До цієї реформи приносять таку велику вагу, що сам президент республіки їздить по країні і навіть по селах та перекоує людей, щоб наслідували Європеїв. По реформі нахрестити голови у війську та марширувати військом заком для урядників, що чоловічий фез, старий висів Турецького патріотизму, має зникнути. Вони мають обов'язок сходити калюх в усіх тих місцях і тих випадках, де їх попередники не проти віки могли мати нахрестити голову. Виякло, що нові турецькі володарі заохочували в європейській культурі не на жарт!

— *Новий роман В. Винниченка.* По відомостях нас з Парижа, що най славий письменник Володимир Винниченко листувався до психолога історичного

роману з часів Хмельниччини. Роман має бути закінчений на протязі року.

— *Прийнятий випадок.* Львівська друкарня «Лесенка» «Газета поранена» у відомостях зі Сніткою подає між іншим, що в Заболоті стався незвичайно повний випадок. А саме один із представників польської культури на пресах, начальнику сулу і презес «Організації» партії «Лесенка» в Заболоті д-р Дроздовський одержав акт обвинувачення за погрозу лиху. Наказом ця велика «патріотична» діяльність п. презеса лядає сай епілог в окружнім суді в Коломиї.

— *Лещинський в Москві.* Комуніст Лещинський, який утік із варшавського суду — як ми вже повідомляли — побігав уже до Москви. Східному суді Штотвайльові прислали телеграму, що він лісно Лещинський, та що далі його шукати, є заче. Лещинський не відозву відказ до Москви. Мав бути в Варшаві ще 2-3 дні і їздив по місті автом, а щоби потім вїхав на Данціг або на Гор. Штотвайль.

Звичайні Загальні Збори Тов-ва «Прогресс» у Львові

відбудуться 25. грудня 1925 р.

в год. 10. перед підписом в салі Муніципального Інституту ім. Лесенка (вул. Шашкевича). У зв'язку з тим зважаючи Головного Вида всі свої філії, читальні і члени відбудуть Загальні Збори Філії в Читальні.

В цілі вибору відпоручків на Заг. Збори. Денний порядок Загальних Зборів буде оголошений пізніше. 718 1-1

Суд над українськими послами.

(Власна телеграм.)

Люблин, 29. X.

Апеляційний суд у Люблині, який розглядав справу засуду в Ринімі трьох українських послів, а саме: П. Васильчука, Козубського і Чучмая, по переведеній розправі у вільно в усіх трьох обвинувачених послів.

ПОЛІТИЧНІ НОВИНИ.

Новий уряд Пенлеве.

Офіційно затверджено новий французький уряд у складі: Пенлеве президент і фінанси, Бріан загро. справи, Шотамп справедливості, Деланіс міина, Шракек внутр. сп., Моніт сусп. роботи, Дельбо просвіта, Діран хліборобство, Данель Вісене торговля, Морель кольонії, Діраф праця й сусп. опіка. Новий уряд із держ. підсекретарями числить 4 сенаторів радик. дем. лівиці і партії соц.-радикалів. Інші міністри є членами палати деп. Між ними є 3 соціальних республіканців і франц. соц., 10 радикалів і соц. радикалів і 3 членів рад. лівиці.

Пенлеве представив уряд президентові Думергові, а у вівторок або четвер представиться уряд парламентові. Поль Вонкур заявив у кулуарах палати депутатів, що неприсутність соціалістів відібється відомо на майбутнім законодавстві.

Грени кинули болгар. територію.

В четвер 29. X. грецькі війська кинули територію Болгарії. Болгарські війська займають евакуовані території в п'ятихні в полудне. Рада С. Народів визначила сл. комісію, в склад котрої входять: англ. дипломат, фр. і італ. офісир і два цивільні: Швеї і Бельгійсь. Комісія збереться в Женеві 6. падолиста.

Повстання в Сирії.

Події в Дамаску відбилися сильним відгуком між музулманами. Повстання поширюється в цілій Сирії. Тисячі мешканців Дамаску прилучилися до Бедуїнів, щоб пімститися на христ. мешканців Сирії. Париська преса гостро виступає проти ген. Сареля за те, що він хоч мандатор С. Народів, викликав таке прикре положення для Франції, Головою понижуючим Францію є факт, що Сарель без попереднього повідомлення велі бомбардувати Дамаск. «Еко д'Пари» називає Сареля злочинником і кровожадним тираном, бо Сарель велі на верблюдах оправажувати по місті нагі трупи 20 роастрів.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Відкриті питання.

Не встигаючи бути прозором на обставини, що в нас існують лінійні часи. Коли хтось улазе з третього поверху на тротуар, може бути певним, що він тал не поветить. І асно, що коли не поведи до кінця, то здохнуть правдоподібність, що поведе знов на тору.

Питання тільки, чи ми не розбіглися об кимі.

Щоби відповісти на це, треба відгледати і відгледувати життя — як поліціянт Українці.

Салі товариства «Пуста Балахня». Гуртки несподівано дикси і безнадійно сувия громадяни вилакуються.

В першій гурті обговорюють м і с и в української к н и ж к и.

— Кажете, що в нас книжки не бде?!

— Не бде!

— То аже, пандобродію, просто злочин. І по газетах пишеться і так агітується і по домах ходить?

— По домах ходить?!

— Ходить! Було і в мене, але мене, на жаль, дома не було.

— Дивно! По принахних домах ходить, а от сюди не зайдуть. Не один з нас, палеаїю, купив би щось...

(Входить хлопчик з книжками під пахую і наближається до гурту).

— Місяч української книжки! Прощу купити лешо!

Гурт, вичерпавши тему, розбігається.

В другій гурті йде розмова про фінанси.

— Панове! Я все своє кажу: тільки фінансово сильні інституції здержать нас при житті.

— Ясно як сонце! І я те саме завжди говорю. Чехи Тому нині добре стоить, що створили для Австрії сильні фінансові та економічні інституції.

— А ви думаете, що ми не можемо? От Земельний Банк розписав акції. Розкупити усі і жити першою інституцією.

ляни Арабія. Бріан мав нараду з Пенлеве в справі Сирії. Ген. Сарель буде відкликаний.

Предст. англ. банків у Польщі?

До Варшави прибув предст. англ. інтересованих банків Гуд. 29. X. дир. політ. департаменту польського мін. агр. сп. Бадер, прийняв Гуда на аудієнції.

3 судової салі.

Процес Штайгера.

15-тий день розправи.

Цілий той день зайняли наради трибуналу над вивесенням оборони й прокуратора.

16-тий день розправи.

З початку президент оглошує рішення трибуналу. Рішення м. в. відкриті відомі вже з процесу Микитина авоніма буншту «Української Військ. Організації», акта з воєдства, про Українську Військ. Орг. покласти судкам фотографії Фіккі, Харкова і Північних, відкрити акти про Ольшанського, пересудити поданих обороною свіда на доказ що бомба впаа з її пов. машини «Ле-ла-не» і пересудити нових свіда прокуратора. Буде пересудуваний також посол Ізлер. Відмовлено ввнесенню оборони про покликання на свідків х-ра Вол. Бачинського і д-ра О. Вассера, на доказ, що д-р Вол. Бачинський підчас свого побуту у Варшаві буцімто казав д-р Вассеру, що атентат на през. Войцеховського є ділом Ольшанського.

Прокуратор Астерігас собі оголошення права неахистости з приводу відкриття промованих ним свіда рад. Маєра, Омелана й Антоніни Левинських і Оксани Зазулі.

Нова серія свідчів.

Починає зізнавати свідок Роман Верхола, 22-літній Українець, гин. уч. зі Самбога.

Справа Ольшанського.

«Хайда» повідомляє, що польське президія ради міністрів дістала з Берліна телеграму, що таке польське посольство не дістало ще з ним. м-ста загра. справ документів у справі Ольшанського. Причому йому бунію то така, що Ольшанський мав подати подобири, компрометуючі багато українських діячів, які живуть тепер в межах Польщі.

Кореспондент «Моменту» навідався до салі в Байтен, який мав справу Ольшанського і довідався, що акти Ольшанського не відозвало берлінське міністерство ще 14. жовтня, субіто на 3 дні перед оголошенням резолюції в «Моменті». Суддя д-р Ротге є переконаний, що Ольшанський казав правду. Гойже «Момент» твердить, що Ольшанський нахреститесь тепер в Монхії (Мюнхен) в одного з гітарівців, забезпечений в документи на вилазок необхідності втечі за граванню.

— Та радник чак говорить, як би з місця вилі: «Розкупили всі акції»!?, Для мене, для пана менше, для вас, пана більше! І ось для пана більше вилі: «Гурти» не треба агітати. Ми самі розуміємо, в чім річ. А загла? Загла, панове! Байдуний, пандобродію, на всі Шані гурті Рині!

(Хістуваче чийсь 35-літній молодик).

— Що з такою хоча купити акції, прошу лаже: можна субсидувати зраз, а потім ратами сплатувати.

Пан радник півний віданкує мому:

— Ах яка піща година, а ми гала-бала та й не чулими.

За ним пач професор:

— Коли ще хоч брами не зачинили на ред носок.

— Мос поважає!

— Мос поважає!

— Мос поважає!

В третій гурті йде відкриття української преси.

— Преса!... Преса пресі періна! — говорять один інсестор, якому недамо не прийняти новини до дуку.

— Наша преса під псом. Воляміть «Діло» — сама по ітінка, та й та криво реферована.

— Десь у чужих місцях і відомості зі світа, а іностріяні, а в нас що? Штотвайль, Хурдін, Гугес тай тільки!

— Нема де правди діти, ступіньність також не без гріха, мало передлати нікі...

— І то правді! Нашій суспільності ще далеко до Європи.

— Ну бачите, тажко вимагати, щоб проініа так само розуміла азу преса як ступінь.

Шані гурт: Рині!

(Підходить урядовень товариства.)

— Може хто в панів мілпроукурсу собі «Діло»?

Гурт змине тему розмови з преси на погоду.

Питання, чи ми потовалися, падають на тротуар, не дається вирішити так швидко.

Gazetron China.

АГРУНІА (дотер у нас не знає).

Стиг, сиротничаний сік интриганів у порошку, природний продукт не сурогат, нахреститий, що стве джею урядом аналізовано хемічною. Заступає у всім свіжі патрину. Гечесальм неостачається на Польщу: Титани, Лівія, Різмидія 6. Заступників пошукується. 1-8

Бібліографія.

НАРОДНІЙ ІДЮСТРОВАНІЙ КАЛЕНДАРЬ Т-А «ПРОСВІТА» на зачинний р.ч. 1925. Риніч 48. у Львові, 1925. Комитов Тов-ва «Прогресс» у Львові. Стор. 202 вел. 8^я.

Серед мас календарів, які вже появили, є і які ще на днх появляться, на одні з перших місць вибається традиційний календар «Прогресс». Цей календар засудує на особливу увагу ще й тому, що в порівнянні з календарями того самого Т-ва з кількох попередніх літ мав відкритися так марканти, що по ринічності ствердить зразу кожний, хоч бажав попереміняти 290 сторінок великого формату.

Приглашували йому уважніше, побачимо в йому перетисли деталічну пдмисленість редакції і тажук — а ці листи й подобири — антриманіст характеру.

Передусім календар «Прогресс» на класиках — як не було на жаль в більшості українських календарів — інформаційно частини. Він є не лише Альмамахом — збором безстритичних творів і публіцистичних статей — але у повному тому слова значення календарем, підручною книжкою, в якому майдає укладки, яких як раз-по-раз потрібує у буденному житті. Це задання інформація виконує не тільки надзвичайно багатий відділ «календарів» (56 сторінок а 24 наголосками — цей вже сама по собі брошура!), «Прогресс» по Львові й краю», різні показники (м. в. перший загла). Показник українських культурних установ, зладжений відомим бібліографом І. Калюшечем), і сила статистичних відомостей (Загальні відомості про світ. Державний устрій Польщі, Загальні відомості про Польщу і т. п.), дає й мілка авторських та редакційних статей чітко починаючи реферуючого класифікатору. Туті сай зразувати таї статті, які «Українська нац. територія і відкриття України в Польщі» (кілка вершків радик. скаже вам вже, що під ініціалами М. К. скривається неаполітний фавошес), «Українська Парламентарна Репрезентація» (загальний інформ. огляд пера самого голови Репрезентації — сен. М. Чаркавського) зально систематизована стаття д-ра І. Кришечкича про «Наді спільні століття і їх панеті», і такі розвідки, по дають необхідні кожному свідоному громадянському відомості, як: «Українська і більшовицька національна територія» та «Українські політичні партії».

Редакція календаря не забувала ні на мить, що це календар «Прогресс». Т-ва історичного в першій мірі для селенських мас і на селі уграюваного, і тому го сновдарські справи займають у

За редакцію відповідає І. Рудницький, Видавничий Спілка „Діло“, 3 друкарні Видавничої Спілки „Діло“ Львів, Ринок ч. 10